

NAROČNINA

Celoletna\$2.—
Polletna\$1.25
Chicago celo leto\$2.50
Inozemstvo\$3.00

SUBSCRIPTION

One Year\$2.00
Half Year\$1.25
Chicago one Year\$2.50
Europe\$3.00

EDINOST

PISARNA

1949 W. 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone: Canal 98.

Sloga jači

Nesloga tlači

Naslikal
J. J. JERICHO

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO ILLINOIS, UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

VOLUME VI. LETO

SOBOTA 25. SEPTEMBRA 1920.

ŠTEV. (No.) 53

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

TEDENSKI POLITIČNI PREGLED

VELIKO ZBOROVANJE DRŽAV

Prvic po vojski se bodo prihodnji teden sešli zastopniki vseh vlad v Bruselnu v Belgiji in sicer sami financirji, ki se bodo posvetovali o finančnih razmerah evropskih držav in celega starega sveta in kako jih zboljšati. Na tem shodu bodo zastopane vse države in vsi narodi, iz- vzemši Rusije. Gotovo se bo šlo v prvi vrsti, kakor bi se zboljšala va- luta posameznih držav in kako bi se ta valuta zjednačila mednarodno. Nek poznavelec financ v Evropi tr- di, da kakih trideset ali štirideset let ni misliti, da bi se denarne raz- mere veliko spremenile in da bi se denar spravil na prejšnjo veljavo.

ŽENA IN OTROK ZADAVLJE- NA.

V Muskegonu, Mich., je bil zaprt zdravnik O. W. Sedgwick, ker ga sumijo, da je v zvezi z umorom svo- je žene in svojega otroka. Na nje- govem dvorišču so namreč našli že- no in tri letno hčerko zadavljeno. Kakor so zdravniki dognali, zgodil se je tu umor.

POLJSKA ODGOVARJA.

Poljska je odgovorila na noto Združenih držav, da bode sama ve- dela, kaj naj stori sedaj, ko je sre- no, pregnala sovražnika iz dežele. "Skušnja nas je naučila" pravi mini- sterski predsednik, "da se more Polj- ska zanašati samo na svojo moč in na svoje orodje. Ako vojaške prodi- ranje zahteva, da se poslužujemo sredstev, s katerimi bomo prepre- čili, da ne bode Poljska z nova na- padena, potem mislimo, da se more komaj reči, da je prav, ako zahte- va od nas, da se moramo ozirati na meje nasprotnika."

In v tem imajo Poljaki prav. Fran- cija jim je svetovala, naj zasedejo vse strateške točke v Rusiji, da se tako zavazujejo pred zopetnim u- padom Bolševikov. Poljaki se tudi ne bore proti ruskemu narodu, tem- več proti bolševiški vlad. Zakaj so pa Italiji dovolili, da je zasedla pri- jateljsko naše ozemlje in ga drži že dve leti v krempljih. Tega pa nobe- na vlada ne vidi.

Upajmo, da se Poljaki ne bodo polakomili po Moskvi, kajti Moskva je za to lakomnost čudno mesto, kar je doživel ubogi Napoleon.

MORILCI GROFA TISZE PRED SODIŠČEM.

Začetkom avgusta se je pred voj- nim sodiščem začela razprava proti štirim morilcem grofa Tisze, ki so bili najeti od revolucionarnega od- bora, v katerem je bil tudi Mihail Karolyi, ki je stražil tudi po Ame- ki. Morilcem je bilo obljubljenih 150 tisoč kron plačila. Tisza je padel začetkom novembra 1918.

Socialist v Albany.

V Albany so imeli burno sejo v predelji, ko je prišel v pretres predlog glede izključenja petih so- cialističnih assemblymanov. Trije so bili izključeni, dva sta pa potem sama odstopila in nista hotela osta- ti v zbornici.

"Ti može naj bi rajši bili v ječi za mrežami, kot nevarni javnemu bla- gru in javnemu življenju, ne pa da jih imamo tukaj v zbornici, kjer naj zastupijo še zakonodajno s svojim neamerikanskimi in izdajalskim na- uk", je zaklical assemblyman Cul- lier.

Nemiri v Chicagi.

Te dni smo imeli v Chicagi zopet plemenske boje, ko so se spoprijeli črni in beli. Na ulici je bil umorjen neki človek. Trije črni so mu prere- zali vrat od ušesa do ušesa in sicer tako hitro, da ni tega nihče opazil, dokler niso videli človeka na tleh v krvi. Imel je glavo skoraj popolno- ma odrezano. Kupil si je ravno čas- ni kin šel čez cesto. Za njim so šli trije nigri. N bil še sredi ceste, ko je padel brez vsakega glasu na tla in trije nigri so zbežali.

Ta umor je razburil duhove in kmalu je bila zbrana velika množica ljudi ki so bili silno razburjeni in so pretili napasti zamorski del mesta. Nigri so zbežali v bližnjo cerkev sv. Gabrijela, kjer so se skrili za ol- tar. Ljudstvo je to izvedelo in hotelo s silo udreti v cerkev. Na to je duhovnik, župnik cerkve, po- miril množico in prosil naj ne os- krunko cerkve s prelivanjem človeš- ke krvi. S tem je dosegel toliko da je zadržal množico pred cerkvijo, dokler niso prišli policisti, ki so re- šili nigre.

Župan McSweeney.

Župan McSweeney, ki se posti že 43. dan, še živi. Vsakdanje sveto ob- hajilo, katero mu prinaša duhovnik vsako jutro, in pa voda, to je vse, kar zavziva. Opešal je že popolno- ma, vendar je še pri zavesti.

Občudovanja vredno je, kar ta Ir- ski narod dela. Kako velik duh je pokazal v zgodovini. In kako velik je danes. Kako velikanski mora biti vpliv na cel narod in na ves njegov značaj, ako vidi tako krasen in tako močan zgled svojega moža-vodite- lja. Kako to krepi voljo in energijo! Narod takih mož se ne bode zgubil. Anglija bode morala preje al pozne- je spoznati, da se je zmotila. Ko bo- de v razvalinah kakor je nesrečna Avstrija, takrat se bode pa spom- nila.

Med tem ko ti mučenci za svoj narod umirajo v londonskih ječah, kolje angleška policija ljudstvo, ki je tako nesrečno, da je prišlo v sužnost grde Anglije. Tako je v pondeljek oddelek policije na- padel hiše voditeljev Sinn Feinnov in jih požgal, voditelje pomoril in po- streljal. Nek duhovnik poroča, da so

med padlimi, katerih veliko je ustre- ljenih, drugi so pa zabodeni, skoro samo voditelji naroda.

Italija.

Italijansko delavstvo je zavrglo predlog vlade, da bi vrnilo tovarne lastnikom.

Delavstvo vstraja pri svojih za- htevah in je odločno proti vladi.

RUSIJA.

Rusija si hoče pomagati z zvižajo.

Ko vidi, da ne doseže nič s ponud- bami pri Poljski, ki vrača Rusiji ka- kor ji je Rusija posojevala pri zad- nji svoji ofenzivi, zato pa je predlo- žila celemu svetu željo, naj bi se sklical svetovni mirovni shod kate- rega naj bi se udeležili vsi narodi. Tu naj bi se sklepalo, kako bi se uredile svetovne homatije. Mirovna pogodba v Versaillesu naj bi se pre- klicala in naredila nova.

FRANCIJA.

Volitve za novega predsednika Francije bodo te dni. Splošno je pre- pričanje, da bo izvoljen minister predsednik Millerand za predse- dnika republike.

NESREČNA RUSIJA.

V Rusiji divja židovstvo kot a- gent Nemčije dalje. Ker pa vidi, da so mu vendar že dnevi šteti, uniču- je kar še ni bilo uničeno do sedaj v tej nesrečni deželi. Požari so na dnevnem redu: tako divjajo velikan- ski požari v gubernijah Tver, Goro- slav, Kostroma, Arhangelsk, Vologda, Vlarimir, Moscow, Rješan, Vjatka. Tudi v predmestju Petrograda so požari. Rusija se v bojnem in djan- skem ognju čisti.

NA IRSKEM VRE DALJE.

Krutosti vladne policije so neiz- rekljivo razjarile irsko ljudstvo. Po- licija je požgala v Dublinu hiše vo- diteljev naroda in nje same pomori- la, za to je prišlo do spopada mej ljudstvom in policijo, ki je v boju z- gubila pet mož.

Mr. Grdina predaval.

Zastopnik ameriških katoliških Slovencev na orlovskem taboru v Ljubljani je bil te dni na obisku v Chicagi. Ker ni bil napovedan, ni- smo mogli pripraviti pravega sho- da, da bi nam dal pri tej priliki g. Grdina tudi natančnejša poročila o svojem potovanju. Sešel se je samo ožji krog v ta namen in čuli smo marsikaj zanimivega. Škoda, da ni bilo mogoče zbrati večje množice, ker je blo silno zanimivo. Posnetek teg predavanja bomo priobčili v Edinosti.

Mr. Grdini se pa zahvalimo za to predavanje.

SLOVENSKI TRGOVCI OGLA- ŠAJTE SVOJA PODJETJA V "E- DINOSTI".

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

GENERALNI JUGOSLOVANSKI KONZULAT

Generalni konzulat Jugoslavije v Chicagi naznanja vsem Jugoslova- nom, da je otvoril pisarno v Chicagi. Pod njegovo področje spada dr- žave:

1. Arkansas;
2. Illinois;
3. Indiana;
4. Iowa;
5. Kentucky;
6. Louisiana;
7. Michigan;
8. Minnesota;
9. Missouri;
10. Tennessee;
11. Wisconsin.

Vsi rojaki, ki stanujejo v teh kra- jih, naj se zaupno obračajo na zgo- raj omenjeni urad v vseh zadevah, kakor so potni listi, legalizacije raz- nih dokumentov, vprašanje glede raz- nih pojasnil, itd.

Naslov generalnega konzulata je: **Consulate General of the K. S. H. S.**
115 So. Dearborn Street.
Chicago, Ill.

Kdor pride osebno v pisarno naj pride po desnih stopnicah v drugo nadstropje soba številka 223.

Generalni konzulat v Chicagi.

JUGOSLAVIJA IN ALBANIJA.

Jugoslavija je stopila s svojo med narodno politiko v nov štadij. Princ regent Aleksander je prinesel iz Pa- riza utis, da mora biti sedaj konec Jugoslovanske potrpežljive politike in da treba malo poropotati, da se pokaže svetu, da Jugoslavija ni strahopetna temveč, da je mirolju- bna. Zato je Jugoslovanska vojska takoj pri njegovem prihodu v do- movino poslala vojaštvo na albansko mejo in zasedla nekatere kraje. Zato je imela pravice, kakor jih je imela Italija, ko je zasedla Jugoslovansko ozemlje in ga še sedaj drži v sužno- sti. Zato najbrže Jugoslavija misli, da bode šla iz Albanije, kadar bo šla Italija z Jugoslavije. Da je stopila Ju- goslavija na kurje oko Italiji, kaže dejstvo, da je Italijanska propa- ganda strašno začela kričati po celem svetu po vseh časnikih. Baje so celo hitro dobili posebnega odposlanca, ki gre v Washington k Wilsonu to- žit krvočno (?) Jugoslavijo. Pa Ju- goslavija je še več naredila. Tudi na severu je stopila na prste zave- znikom in pokazala, da se jih ne boji. Zasedla je plebiscitno zono na Ko- reškem in volitve so morale biti pre- ložene. — Tako je prav!

Nova država Reka. Dobra ni mi- selj! Zakaj ne narediti D'Annunzio kraljem ali cesarjem, da bi mogel po- snemati Nerona.

V Dolu pri Hrastniku so 11. avgu- sta tatje oskrunili v cerkvi Presv. Rešnjje Tele, ki so ga odnesli z mon- stranco vred.

ŠIRITE LIST "EDINOST"

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

KATOLIČAN — ČASTNO IME.

Danes je irsko vprašanja v ustih celega sveta. Na misel nam prihaja dogodek v Angleškem parlamentu. Znameniti ljudski tribun na Irskem, O'Connell, je v vročem parlamentar nem boju z nasprotniki Irske. Nek- do mu zaluci v obraz besedo: katoli- čan—papist.

Spretni katoliški govornik v hipu v jame ta ustni base-ball in ga vrže nazaj v obraz nasprotnika z beseda- mi: "Kaj, ti nesramnež, meniš me sramotiti s tem, da me imenuješ ka- toličana—papista? Nasprotno, s tem si me počastil. Jaz sem res katoličan res papist, in sem ponosen nato. Za- kaj beseda papist pomeni, da moja vera gre po papeževih naravnost go- ri do Kristusa, mej tem ko tvoja ve- ra ne gre dalje nego do Lutra, Kal- vina, Henrika VIII., in Elizabeto. Da, jaz sem papist. Ako bi ti imel le količjak razuma, bi pač spoznal, d a je v verskih rečeh neskončno bol- je, zaviseti od papeža nego od kral- ja — od tiare, nego od krone, — od krive škofovske palice nego od me- ča, — od duhovske sutane nego od ženskega krila, od cerkvenega zbo- ra, nego od parlamenta. Sramuj se, da ti tako primanjkuje razuma in vere, pa molči in se poboljšaj!"

AMERIŠKI ČEŠKI ORLI

V Omaha, Nebr., so imeli čiški Orli svoj veliki nastop in svojo zbo- rovanje, ki je bila velika demonstra- cija katoliške misli med brati Čehi. Škof Koudelka, kot častni predse- dnik čeških Orlov, je imel slavnostno sveto mašo. Veliko cerkvenih dosto- jenstevnikov se je udeležilo te de- monstracije. Orli so krasno nastopili in želi burno pohvalo.

Pri tej prilki so si češki Orli začr- tali svoje prihodnje delovanje po čeških župnijah po Ameriki.

Tako med Čehi.

Pri nas pa?

Katoliški z urednik katoliškega "Glasila" jih je napadel n jim ško- dil in na konvenciji se je upal ogla- siti samo Rev. Orendáč in ožigosati to grodobijo.

Vedno bolj smo ponosni na te na- padel

Med Poljaki v Ameriki in tudi do- ma je jako razširjen red "OO. reda Vstajenja Gospodovega" ali Resur- rectionistov. V Chicagi imajo najve- čjo župnijo na svetu. Samo njih ka- toliški šoli imajo nad 4500 otrok. Do bili so novega generala ali vrhovne- ga predstojnika v osebi Fatraha La- dislava Zapala, urednika njih kato- liškega dnevnika iz Chicage, Dzen- nik Chicagoski."

SLOVENSKI TRGOVCI, OGLA- ŠAJTE SVOJA PODJETJA V LISTU "EDINOST".

NAROČAJTE IN PRIPOROČAJ- TE LIST "EDINOST"!

EDINOST.

Neodvisen dvotednik jugoslovanskih delavcev v Ameriki.

NASLOV:

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Weekly and Semi-Weekly in alternate Weeks by Edinost Publishing Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

VSPEHI NAŠIH SOVRAŽNIKOV.

Po bitki smo.

Hud naskok naših sovražnikov na našo trdnjavo lista "Ave Maria" in "Edinost" smo prestali.

Za sedaj smo mi končali naše defenzivo. Kontra-offenzive nočemo začeti za danes, dasi imamo polna skladišča streliva in bi pokalo, da bi bilo veselje. Vendar mi smo miroljubni in nam se gre samo za napredek, ne za boj. Napadanje, podiranje pustimo drugim. Naše je delo! Je zidanje!

Vendar pa je naša dolžnost, da pogledamo v naše vrste, koliko škode nam je naredila ta offenziva?

Vprašali smo naše upravništvo. Poročilo upravništva se glasi: "Edinost" so odpovedali radi pohujšanja: trije.

Nasproti pa smo dolžni s tem času radi tega "pohujšanja" novih naročnikov

na "Edinost" 234.

na "Ave Maria" 365.

Upravnik dostavlja: "G. urednik, prosite svoje nasprotnike, naj zopet kmalu začno kako novo offenzivo, kajti dobro se izplača. Še ena taka offenziva pohujšanja, pa bomo nov stroj, "Folder", katerega smo prav kar dobili in stane \$1200.00, popolnoma plačali."

o o o

To je naša balanca.

Mi smo ponosni nanjo!

Naši pohujšani nasprotniki pa...?

VAŽNA ZBOROVANJA.

Ta teden zbornjejo v Washington, D. C., vsi ameriški nadškofje in škofje. Kakor so sklenili lansko leto vsi škofje, bodo v prihodnje zborovali vsako leto septembra meseca. Zborovanje se vrši v imenu Zveze Katol. Škofov — National Welfare Council.

Od lanskega leta do letos so se dosegli velikanski vspehi. Komaj eno leto obstoji ta organizacija, pa ima, že organizirane vse oddelke — departmente popolnoma. Vse katoliško moštvo se je organiziralo v Chicago in si ustanovilo National Laymens Council, ženstvo se je organiziralo v National Catholic Women's Council. Bivše "Federation of Catholic Societies" je prenehala obstojati enako tudi National Y. M. Union ker je mesto njih sprejela vse to delo ta popolnejša, večje in širše organizacije.

Poleg tega je urejena dobrodelno katoliško delovanje, šolsko vprašanje, katoliški informacijski urad je urejen itd. Skratke velikansko delo se je letos začelo in posvetovanje škofov ima namen vse to delo potrditi, vse te nasnovane velikanske načrte sprejeti in jim pomagati do uresničenja.

V resnici, milijoni katolikov se veselimo tega zborovanja. Milijone Katolikov je hvaležno svojim nadpastirjem, da so se zjediniti sami, ker sami zjediniti bodo gotovo zjediniti tudi duhovščino in lajke. Kjer pa je edinost med voditelji, edinost ciljev in namenov, pa tudi edinost sredstev — tam je vspeh zagotovljen.

Zato pozdravljeni, voditelji naši pri tem zborovanju. Bog blagoslovi vaše delo!

Velika slavnost v Washington, D. C.

Te dni se vrši velika, izvanredna slavnost v Washington, D. C. Te dni bode Kardinal Gibbons položil slovesno vogelni kamen velikanski, da največji cerkvi v Ameriki, ki bode stala nad 5 milijonov dolarjev — cerkev Brezmadežnega Spočetja Device Marije.

Kakor znamo posvetili so ameriški škofje Združene države varstvu Device Marije Brezmadeža spočete.

Sedaj, ko se je dosegla toliko zaželjena edinosti in enojni nastop vseh škofov in sedaj, ko so se katoliki tako krasno pokazali v svetovni vojski, sedaj je bil čas da se postavi v Ameriki tudi cerkev, ki bode cerkev vseh cerkev. In tako se je porodila misel te velikanske stavbe. Mejnik naj bode med časom zaspanosti in časom modernega dela za Boga in bližnjega.

Katerega zavednega katolika bi tudi ne veselilo, ko vidi tudi v tem tolik vspeh.

O, kedaj bomo mogli tudi, mi, ameriški Slovenci, videti svojo duhovščino, svoje kat. voditelje združene, zjednjene za en cil in za enaka sredstva k temu cilu!

O, pridi ta lepi dan, pridi tudi za nas! Kajti vemo: ko bodo tudi naši duhov. pastirji zjediniti, zjediniti bomo takoj tudi mi katol. možje. Dokler pa tega ni med nami, pa prosimo — Marija, pomagaj nam!

Predlog, da bi se mački obesil počitnice za matere. zvonček na vrat, da bi bili ptički varni pred njo, je našel podporo tudi pri miškah.

Naj se zgodi karkoli hoče, vedno se najdejo ljudje, ki so to "naprej vedeli", da se bode zgodilo.

Počitnic je toraj konec in učiteljice so začele delati, začele so se pa

ORLOVSKI TABOR.

(Izvirno poročilo Mr. Antona Grdina zastopnika Amerikanskih Slovencev na Taboru.)
(Konec.)

Pri vsej prireditvi je vladal krasen red. Voditelje smo občudovali, da so mogli vse to velikansko množico urediti, da je bilo vse zadovoljno. Vsaki večer so se vršili koncerti, petje, zabave in pozdravi v posebni dvorani. Vsaki večer je bila dvorana natlačeno polna. V ospredju je bila posebna miza za škofa in višje dostojanstvenike. Tja so tudi mojo malenkost porinili. Tam se imel čast govoriti tudi z ljubljanskim knezo-škofom Dr. Jegličem. Tam sem videl tudi Mariborskega škofa in sara-jevskega.

Nedelja je bila nad vse sijajna. Noči med petkom in soboto in med soboto in nedeljo pravzaprav ni bilo. Saj ni bilo miru celo noč. Godba in petje in zborovanje je bilo skoraj celo noč. V nedeljo smo se zgodaj zjutraj začeli zbirati vsakdo na svojem mestu po programu. Prostori so bili s posebnimi napisi zaznamovani. V paradi smo korakali Amerikanci skupaj, da smo rešili ameriško čast. Korakanje je trajalo do pol 12 ure. Nato je bila na javnem trgu sv. maša. Govor lije škof Napotnik. Nato so se vršili pozdravni govori glavnih gostov z balkona. Tudi meni časa za kratek pozdrav. Veliko jih je čakalo, da bi radi govorili, toda ni bilo časa za vse. Tudi je bila vročina precejšna. Telovadba popoldne je tudi zahtevala, da je bil ta del programa kratek. Govoril je največ vladni zastopnik. To pa radi tega, da je v imenu vlade pripoznal Orlom vse, kar zaslužijo in da je povdarjal udanost vlade do naroda. To je bilo velike važnosti za Orle, ker so bili do tedaj pri vladi vpoštrevani samo Sokoli. Od tedaj se je pa reklo, da bodo prvi Orli.

Z balkona je pozdravil navzoče tudi Dr. Korošec. Vseh govornikov je bilo samo sedem.

V soboto je bilo glavno posvetovanje Orlov. Pri tej priliki sem mogel izročiti Orlom nabrani denar. Obljubil sem pa, da bodo Amerikanci še nadalje radi podpirali Orle in njih težnje. Vse je bilo veselo in hvaležno. In navdušenih klavov na ameriške Slovence ni bilo konca. Posebno je pa dobro vplivalo nanje že samo naše sodelovanje z njimi, katerega do sedaj nikdar še ni bilo. Tako je treba, da bomo katoliški Slovenci doma in v Ameriki ostali združeni. Dasi smo mi Amerikanci, vendar pa ne smemo pozabiti, da je Jugoslavija naša mati. Matere pa dober sin nikdar ne sme pozabiti. Da, tu sem videl, kako bi bilo sramotno za nas ameriške katolike, ako bi nas ne bilo na shodu. Kako bi nas bili pogrešali. Bili so Čehoslovaki, Francozi, Belgijci — kaj samo mi ameriški Slovenci bi se tolikega dne ne spominjali svoje matere, svojih rojakov? Da, čast, trikrat čast vsem onim možem, kateri so se zavzeli in navdušili za to krasno stvar. Čast jim! Čast listu "Edinosti". Rojaki doma vedo sedaj, kdo je za narod. Čast njegovemu uredniku, Rev. Kazimirju Zakrajšek. Koliko priznanja e mu, je izreklo na tem shodu in koliko hvaležnosti! Čast Fathru Ponikvarju in vsem drugim č. gospodom, kateri so se zavzeli za to prireditve. Ko bi bili oni priča tega, videli bi bili sami, kako dobro delo so storili.

Ko se je pa vršila po taboru zopet seja Orlovske Zveze so pa enoglasno izvolili častnim članom Orlov Rev. Kazimirja Zakrajšek in mojo malenkost.

Na veliki Šmaren esm bil na Žalostni gori. Tu je bil že preje napovedan javni shod. Po veliki sveti maši se je takoj začelo zborovanje, za kar so mene izbrali za glavnega govornika. Po mojem govoru je bilo še več govorov. Ob 4 uri popoldne so bile pete litanije. Ker sem pa imel veliko posla z raznimi ljudmi župnije, zato sem vse povabil, da naj pridejo sem na goro. In tu sem imel v resnici dovolj posla.

Med kmetjskim ljudstvom so se razmere sedaj precej poslabšale. Čudil sem se doma marsikaterim popreje dobrim in katoliškim možem, kako so si dali pamet zmešati. Težki bodo boji, predno se bode popravilo, kar je pokvarjenega. Po mestih pa tudi ni nič bolje. Kateri kaj imajo so postali oblatni in prevzetni, in teh je precej, ker jih je več že po vojski postalo milijonarjev. Pomilovanja vredni pa so oni, ki so opesali in ubožali. Draginja je velika, reda nobenega. Vlada pa zna vodo na svoj malin obračati, in dobro melje v svoje žitnice. Vse je neznosno, in tako naprej ne sme iti dolgo, ako računajo na resno življenje.

Anton Grdina.

DAROVI ZA ORLOVSKI SKLAD.

Maks Robnik \$1; Zamernik \$1; Franc Okoren \$1; Frank Funtek \$1; Franc First ml. 50c; Rudolf Robnik 50c; Ivan Kljun 50c; Franc First st. 50c; Anton Fink 50c; Ivan Krže 50c; Jakob Poobreznik 50c; Frank Mihelič 50c; Franc Bambič \$1; Fr. Bambič ml. 50c; Antonija Cerar \$1; B. Globočnik \$1; Matija Koren \$1; John Svetina \$1; Pavel Jamnik \$1; John Skul \$1; Nikolaj Milcinović \$12; Mih. Gerlovič \$1; Franc Starman \$1; Gertruda Polajna \$1; Marija Janze \$1; Frances Raspet \$1;

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Chicago, Ill. — Ko prebiramo dopise iz raznih naselebin kakor tudi proteste radi napada na list "Ave Maria" in njega urednika, se človek kar zveseli, da so se tako odločno postavili po naselebinah proti nesramnemu napadu. Naj pa javnost ve, da nemu napadu. Naj pa javnost ve, da smo tudi mi Chikaški Farani sv. Stefana obsojali in se zgražali nad tako neupravičenim napadom na častivrednega g. župnika Kazimirja Zakrajšek-a. Človek bi ne verjel da se more tako po nedolžnem in pa še od takih oseb, ki bi imele še pomagati, pa hočejo tako zavrtno preganjati urednika lista "Ave Maria" in nam vsem častivrednega gospoda župnika. Ali, gospodje, zmotili ste se, kajti povem Vam, da sem govoril z večino faranov, ki so se izrazili, da

bolj ko je mogoče razširjamo list "Ave Maria" in "Edinost", ker sta zelo priljubljena in na pravem potu. Tako smo sklenili Chikaški Slovenci in vsi dobri farani sv. Stefana. Vam pa č. g. župnik Kazimir Zakrajšek kliče: Le tako naprej, mi smo z Vami in bolj resnično povedano, še bolj Vas ljubimo, kjer smo videli, da se Vam je krivica zgodila.

Zato pa, dragi prijatelji, po raznih Slovenskih naselebinah, razširjajmo list Ave Maria in Edinost, ker to je naše podjetje, ker s tem bomo pokazali, da se ne strinjamo s podlostjo naših nasprotnikov, ampak gremo vsi za našim urednikom po začrtani poti naprej.

Pozdravljam v menu več naročnikov lista "Ave Maria" in dobrih faranov chicagskih.

Leo. Mladič.

New York, N. Y. — Sezona živahnega društvenega dela in predstav je nastopila. Prvo ned. oktobra t. j., 3. okt. po blagoslovu bo v cerkveni dvorani 62 St. Marks Place izvršna igra posneta iz dogodkov za časa svetovne vojne, ki jo je spisal udeleženec vojne iz stare domovine. To igro, ki bo živo predstavljala resnične dogodke strašne vojske, prirede člani iz vseh društev slovenske župnije v New York.

Ta edinost mej našimi društvi in njih skupno delo v pokritje stroškov odra bo gotovo privedla drage rojake Greater New Yorka k predstavi 3 okt. ob peth po poldan, da bo skupno delo vseh društev doneslo tem več uspeha v skupno korist.

A. Sumrak.

New York. — Ni še dolgo, ko smo imeli, že tretjo srebrno poroko v naši slovenski župni cerkvi na 62. St. Marks Place, že jim sledi četrta. In sicer bode 26. sept. t. l. ko losta praznovala svojo srebrno poroko Mr. J. Mevžek in Mrs. Ivana Mevžek, rojena Košu. Mr. Mevžek je doma iz Preserja pri Borovnici in gospoda, pa iz Borovnice. Srebrno poročena stanujeta v Newarku, res precej daleč od župne cerkve, a v kljub temu hočeta narediti to slavnost v slovenski cerkvi in s tem razveseliti župljane in prijatelje.

Častitamo njima ter jime kliče-mo: na mnoga leta.

Res nekaj vedkega v enem letu kar štiri srebrne poroke v tako majhni župniji.

Poročevalec.

Opomba: — Mrs. Mevžek je naša dolgoletna zastopnica in dobrotnice je blaga žena in skrbna mat in navdušena delavka za Boga. Tudi mi se radujemo te slavnosti in jima častitamo iz srca!

Bog ju živi!

Urednik.

Joliet, Ill. — Prosim malo prostor-čka v vaših listih za mal dopis iz naše naselebine. V cerkvi sv. Jožefa smo imeli prejšnje nedeljo slavnost, ko so nas obiskali slovenski fra. M. škan in misijonar Pater Veseljko Kovač iz Kitajskega. Imeli so i pridige ob 6. uri, ob 8, in ob desetih. Povedali so nam veliko zanimivega iz kitajskih misijonov. Pri vseh mašah so pa naši pevci in pevke zopet pokazali, kaj znajo. Iz kora se je razlegalo tako ubrano petje v čast "Ave Maria, da je bil marsikde gin-en do solz, ko je čul to krasno himno v čast nebeški Kraljici. Vsa hvala in priznanje gre našim fantom in dekletom, pred vsem pa našemu izvrstnemu organistu Martinu Cvenk. Sam častiti pater misijonar so pohvalili naše pevce in rekli, da še v Ljubljani nimajo takih pevcev in tako izvežbanega kora, kakor ga imamo mi v Jolietu.

Srčne pozdravljam vse čitatelje lista "Ave Maria."

Marko Bluth.

Greaney, Minn. — Jaz Vam bom pomagala pri listu "Ave Maria", kar Vam bom mogla. To Vam pa moram povedati, kako me srce boli, ko Vas tako napadajo listi, pa še taki, ki pravijo o sebi, da so katoliški. In pa še celo od duhovnika! Pa tako po nedolžnem, saj mora vendar vsak pameten človek vedeti, da gre vse to z same nevoščljivosti. Pa še eno moram povedati, da čast tistemu slovenskemu fantu iz Chisholma, bivšemu Orlu in sedaj članu KSKJ. Prav je povedal! Stokrat čast! Kako smo bili veseli, da se še dobi kak človek, da pove resnice. Lahko jih je sram takih nevoščljivcev. Pravijo, da so katoličani, pa čez katoliški list pišejo.

Prisrčno Vas pozdravljam in Vam želim mnogo naročnikov za list "Ave Maria", Vaša zastopnica

Uršula Babich.

Opomba uredništva: Hvala Vam! Nič se ne žalostite! Bog pripusti tudi pohujšanje, da se kaj dobrega do-seže. Ljudstvu je ta boj odprl oči. To bodo tisti kmalu čutili, ki so povzročili ta boj. Krivica se maščuje. — Da, v resnici čast bivšem Orlu iz Chisholma, ker jo je res dobro za-

(Dalje na 4. strani.)

SLOVENSKI ORLI IN SLOVENSKE ORLICE

(Rev. Kazimir Zakrajšek OFM. Urednik "Ave Maria" in "Edinosti" in tajnik Zveze Katoliških Slovencev.)

PONATIS IZ SLAVNOSTNE IZDAJE "MLADOSTI." (Konec.)

Pravkar pa se je ustanovila veljanska organizacija vseh katoličanov cele Amerike, ki je znana pod imenom National Catholic Welfare Council. Ustanovili so jo naši navdušeni škofje, ki jo tudi vodijo. 25 milijonov dolarjev bodo nabrali prihodnje leto, da bodo izvedeli vse načrte, katere imajo. In eden izmed teh načrtov je zveza vseh katoliških organizacij sveta v eno, torej tudi mladeniške, torej tudi Vaše. In povem Vam, da smo že sporočili tja o vsem Vašem delovanju in bomo kušali doseči, da se bode spetela, ožja vez med Vami in med katoliškimi fanti tukaj. In po tej organizaciji boste imeli večkrat priliko čuti o vsem tem, da boste videli, kaj in koliko store katoliški fantje po drugih deželah, da bode to navduševalo še vas, da boste šli za njimi enako navdušeni, enako junaški in enako požrtvovalni.

Da, fantje in dekleta! Veliki čas je tu za Vas! Čas katoliške zavednosti in katoliškega prepričanja. Svet je bolan! Brezverstvo ga je spravilo na težko bolniško posteljo. Črna je prihodnost. Vendar samo eno je zdravilo za tega bolnika: Krščanstvo! Nazaj k Jezusu! Nazaj k Bogu! Mi katoličani smo edina rešitev sveta iz sedanjih homatij. Svet moramo pridobiti, da bo začel katoliško misliti in soditi, pa smo ga rešili. Zato pa, ako se katoličani ne prebude o pravem času, se ne zavedo te svoje velike dolžnosti, ne nastopijo med narodi s svojimi idejami kot zdravilom, potem stojimo vsi pred velikansko katastrofo sveta.

Zato: Orli! Orlice! Naprej! Naprej po poti, katero ste nastopili! To je prava pot! To je pot uspeha in napredka, to je pot k popolni zmagi. Nesite tudi Vi v svoj narod kot zdravilo sedanje bolezni ideje Kriznaga! Navdušite narod za krščanske principe in rešili ga boste.

Mi pa, ameriški Slovenci. Vam v tem slovenskem trenutku obetamo, da Vas ne bomo pozabili. S žalostjo priznamo, da nismo do sedaj storili za Vas, kar bi morali in kar bi se bilo dalo. Krive so tega naše lastne žalostne in neurejene razmere in naša neednost. Vendar jaz verujem v delo! Delati treba, pa se doseže, če

tudi morda počasi in s težavo. Česar do sedaj nismo dosegli, dosegli bomo v prihodnje. Toliko Vas pa zagotovo, da smete na nas računati. Lista "Ave Maria" in "Edinost" Vam bodeta ostala zvesta in bodeta vse storila, da Vam pomagata. Samo naprej!

Ko sem pred leti v neki slovenski župniji skonečeval tedenski sveti misijon, tedaj je prišel k sklepu tudi ondotni škof, da da blagoslov in da spregovori nekoliko besedi. In pri tej priliki je rekel gosp. škof, dobri poznavatelji naše zgodovine: "Vi Jugoslovani ste lahko ponosni na svojo zgodovino. S krvjo je sicer pisana. Vendar je to zgodovina naroda, junačka. Stoletja ste stali na straži Evrope in s svojimi srci ste branili zapadno kulturo. Da, če je danes Evropa kulturna. Vi z Vašo krvjo ste ji jo kupili. In Evropa Vam teh nemernih žrtev še ni plačala. Nasprotno! Še po strani Vas gledajo kot manj izobražene. Z nehvaležnostjo Vam plačujejo, ker pozablajo, da se oni napredovali, ko ste Vi krstili. Vendar, Jugoslovani, ne bojte se! Vidim, da ste si v teh težkih stoletjih ohranili eno, in to poglavito stvar: sveto vero! Bratje, kjer je pa vera, tam je tudi upanje, tam je bodovnost. Jugoslovani, jaz vidim v zgodovini napisano na Vas krasno prihodnost. Zato, ohranite si še nadalje svojo vero in ne pozabite: kjer je vera, tam je tudi upanje, tam je tudi prihodnost."

Naj te besede, ki so gotovo krasno zamišljene, povem tudi jaz Vam, dragi Orli in Orlice! Spomnite se na svoje junaške očete, ki so prelivali kri za to domovino, katero imenujete Vi sedaj Vašo! Bodite njih vredni sinovi! Tudi danes gore strahni kresovi po deželah Evrope, kresovi požarov rdečih prekucskih naukov, ki napovedujejo "rdečo" nevarnost. Na noge! Na delo! Na boj! Na obrambo!

K sklepu naj še opomnim: ne siliti sem v tujino! Ostanime doma! Koliko krepih fantov je pred leti zapustilo svoj dom, pa se bodo sedaj vračali domov uničeni telesno in dušno. Amerika pripravlja strožje pogoje za omejitve naseljenstva. Zato, fantje in dekleta, ne hodite sem v tujino iskat sreče. Imate lepo novo svobodno domovino. Oklenite se je s celim srcem! Ostanite doma. Zavijajte svoje rokave, pljunite v roke in zagrabite za delo v tej svoji domovini in srečo boste našli tam. Na nas se po obračajte za pomoč in kolikor bode v naši moči. Vam bomo vsikdar radi in z veseljem pomagali.

Živeli slovenski Orli!

PAVLE ZGAGA.

Gaspud editar sm jim pršu nant inu na vednost dat, de sm brautiste ta črne bukve k se jim prav "pri mite tatu!" k ste jih nadrukali v vašm papirji Edinast. Vejo gaspud editar se mi strašno fržmaga, k sa oni pisal, da nej rajs de b dihovniki točo dajlali.

Le kga b tajil inu bi tajil k pa jest vajm, da je tu rajs. Jest sm previzen, de je rajs, pa je rajs, pa nej se oni magari stukrat na glava postavje, pa me ne bojo prehajtal, de tu naj rajs. Kaku bi tu rajs ne blu, kje pa muj brat Peter Zgaga s Cortlend štrita tu povajdu. Vejo on je pa strašno vučen in kunšten, da nkol tajga! Vejo on je hođu v starem kraju v deveto šulo pad mustom, k ji pravjs v Couklburgi de je pad mustam, inu de je tačna. Vejo Peter m je djav, de je tu rajs in jest vajm, de je tu rajs, inu je rajs, inu nej kar nič ne zavijeja, inu se ne zgavarjeja. Sej vejim, Sur vani z duhovni držeja inu se za duhovne pategujeja, pa taku pravje, de nej rajs. Men je pa un dan Peter povajdu, de je še več rajs, de so duhovniku uržah, de se je vojska začela, in potlej sa bli uržah, de se je vojska nehala, potlej mi je djav de sa duhovniki uržeh, de je balševizm pršu in vse, vse, de sa uržah. Pasebn sa pa vsega uržeh vami gaspud k rdečkarjem mir kaze in jim gmaha ne dajo.

Vejo, un dan sva bla s Petram

Živele slovenske Orlice!
Bog in Marija naj Vas blagoslavja!

skupaj pa me je tu prpovdovov, de točo dejlat ni glih taku tešku samo znat je trajba. Pa sm djav, vejš Peter, jest te hudu glajham inu rad štemam samu ena rejč ti vseglj ne vrjamem, da b kdu znov točo dejlat. Če znajo duhovniki točo dejlat, izekaj pa ne znajo tudo vodo dejlat, inu dež narjedit. Jejmnesta! m je djav, kaku s ti neumen! Kaj ne vajš, de zna vodo vsak dejlat, sej je še jest nardim v mujmu ta narodnm Glas vsak dan kar na galonie, pa še prav umazane, de kar lejpu diši, de si vsak pašten človek kar nus zatisme. Al toča je pa drgač! Vejš, un dan sa nam Sami Saksarju ata pakazal, kaku se točo dejla. Ukazal sa nam v ofis prnest cev škač vade. Pol k sma jm pa vada prnesli, so pa vse okna zakril s črnim štofam, pol sa pa vse luknce zamašli, še pr vratih sa ključavna zamašli. Pol sa pa vzel v ruke tiste bukece k sa jih sami na druke inu pa tolarji predajel de sa Kranjce galjfal pa sa začel taku čudn molt, de me je blu kr groza. Rokus! Pokus! Frankus! Benediktus! Trskus! In taku naprej, pa k b ti Pavle vidu. Sveta pamačavka, sm djau, k se je zabliskal, sej b se biu kmal zmotu, pa b se biu prekrižu, pa sm se še o pravm cajt zmislju, da tu nej več madern. Pa trajšlu je, trej šlu, taku de sa ate imel potlej s perica za opravl. Pol se je pa vsula toče pa je šla taku strašno, de sma vsi pijontarji k sma v ofici imel pet ur dejla, de sma toče ven znsil. Vi diš Pavle, m je djau, de j erajs magoče točo dejlat. Vejo men se je pa že preneumn zdalju, sm pa djav: Vejš kaj Pavle, če je pa rajs tu potem se bom pa tud jest zapisu v ta rdeč ferajn, ka sa tist Kristanu ata naštfal pa lepu oskubil, potem jo pa podurhal pa francosk. Potem je pa le rejs, de sa samu duhovniki uržeh, da Kristen ne more Italijancov s Trsta pregnat. Zakaj pa oni ne narede toče, taku de b vse palentarje patuvkla, de b se zamerkal, kdaj sa naša zemlja kral.

Ja, ja. Vejo kaj m je še Saksarju Peter pavejdu, de sa vse nesreče v Amerik samu vani uržah, de je biu tak fleten gmah k še jih naj blu tlalela, da se Saksarju ata imejli taku židane cajte inu sa tolku vovne nastiglj vad kranjskih backu, de sa se kar pa njih valal. Vad kar sa pa vani tukaj pa ni več za gverat v Ameriki, taku de se bujo pridržali Zalonistm, vejo, to je itstm židam, k buja šli tje v Palestine, de bujo tam nov judsk kraljestvu štfital. Zato k sa oni že taku nih žlahte. In je djav, de prej nej ne grmel ne treskal, pa tud toče nej blu, ja, vejo, še celu

prahibišna nej blu, inu sma imejli munšajna kulkr sma ga tli, zdej sa nam pa še tu brdirbal. Ja, ja, je djav Peter de buoja že še vidli, de jh buoja Kušerju Janez z Želeta še na krvava rihta naznanil v Vašington pr prezidenti, de bujo tam zvejdli, kakšne jih špilaja tlalela med krajnci v Amerik, de jh bujo še v Meksika za prezidenta paslal.

Vejo, gaspud, men pa kar nejšlu tu v glava kar m je Peter perpovdov. Pa de b glih krajnski duhovni bli taku kšajt, naka, tega pa že ne vrjamem, pasebnu pa še ne vrjamem vad nih k jih ja paznam, še k sa krave v kračci pasli. Pa k m je Peter vse povajdu, vejo pa jest, vse taku svetu vrjamem, ker vejim, de se Peter nkol ne zlaže, kadar ga nej zraven, inu de vse zmira pa pravice pavej. Inu taku sm jest začev verjet de je tu rejs, inu de oni znaja točo dejlat. Zato sm biu pa gor krvav riht, inu sm jih naznanu, de če buo rejs kdej v Ilinojzi kontri toča pabila, de bujo vejdlj prec koga prjet za tu. Taku, zdej pa vejo! Tu sm jim tu povajdat. Zdej grem pa v Želet h Kušarjevem Janez, kjer me pa že mežnarju Tone čaka, boma tam kamarje zaklal inu boma kaline imejli, pa jim ne boma nič paslal. Vejo Kušarju Janez z Želeta sa taku hudi na jh, de sa kar zelen vad same jeze inu sa se taku pašušli zatu pa sa patrejbni kalin in mal kamarjevih klabasic, zatu pa grema ke, sej vejo, da je mežnarju Tone taku strašansk usmilenga srce.

No, tak, nej se pa dobr unterhol-taja, gaspud editar, jm bom že pršu povejdat kaku se buma imejli in kašne buoja kamarjeve klabase, de se boja še nim sline cedile.

Gubaj! Vaš

Pavle.

MODRA POLITIKA.

Modra politika je, ako vedno vse preiščete v luči svojega splošnega znanja. Samo ako vidite kje kak oglas, ni nikdar dovolj dokaz za resnico. To, kar oglas pravi, mora biti potrjeno v vašem razumu in mora biti potrjeno s spričevali. Trnerjev American Elixir of Bitter Wine more prestati to preskušjo spričevala prhajajo z vsako pošto vsaki dan. To je najbolj zanesljivo zdravilo za želodčne bolezni, zaprtje in neprebavljenje itd. Ako potrebujete kakotniko, ki bode pokrejila vašo živahnost, vprašajte svojega trgovca z zdravili za Trnerjevo Angelica Bitter Tonic. Mr. Jery Brokl nam je pisal iz Park Falls, Wis., 10. avgusta: "Vaša Angelica m je pomagala, da sem zadobil zdravje in želim, da bi to zdravilo bilo znano vsepovsod. Če tudi 33 let star, čutim se vendar, kakor bi bil 18 let." Zavrni te vse ponarejene stvari. — Joseph Trner Company, 1333—45 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

V KNJIGARNI "AVE MARIA"

imamo veliko zalogo slovenskih knjig. Nad dvesto zavojev smo jih dobili te dni iz starega graja.

Tu imamo skoraj

Vse Slovenske Povesti in Romane,
Vse Slovenske Molitvene Knjižice,
Nabožne Knjige,

Novo Sveto Pismo,

Muzikalije, Cerk. in Svetne.
Razne Pesmarice. —

V zalogi imamo tudi angleške molitvenike. — V "EDINOSTI" smo priobčili cenik knjig. Kdor ga želi naj pride ponj nemudoma.

POTREBUJEMO DELAVCEV.

Stalno delo. — Dobra plača. — J. G. Hoffman & Sons Co., Germani, W. Va. — Strojarna potrebuje delavcev v različnih prostorih, delo se dobi odzunaj ali pa znotraj v tovarni, kakor kedo želi.

Ako kateri rojak želi sem priti naj se oglasi pri:

J. G. HOFFMAN & SONS CO.,
Germania, W. Va.

NE ČAKAJTE!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem za-arate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DOBROVNIK — TRST.

- 18. sept. — BELVEDERE,
- 21. sept. — BELVEDERE,
- 23. sept. — ITALIA,
- 28. sept. — COLUMBIA,
- 7. okt. — ARGENTINA,
- 3. nov. — PRESIDENT WILSON.

NEW YORK — GENOVA.

- 6. okt. — REGINA D'ITALIA,
- 30. okt. — RE D'ITALIA,
- 6. nov. — PESARO.

NEW YORK — HAVRE — ALI CHERBOURG.

- 18. sept. — CARONIA,
- 21. sept. — AQUITANIA,
- 23. sept. — ROCHAMBEAU,
- 24. sept. — LA FAYETTE,
- 30. sept. — MAURETANIA,
- 1. okt. — LA SAVOIE,
- 7. okt. — IMPERATOR,
- 6. okt. — LA FRANCE,
- 12. okt. — LA TOURAINE,
- 12. okt. — AQUITANIA.

Navedeni voza ired je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA: —

je do sedaj prišlo v Ameriko že več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadavna pojasnila.

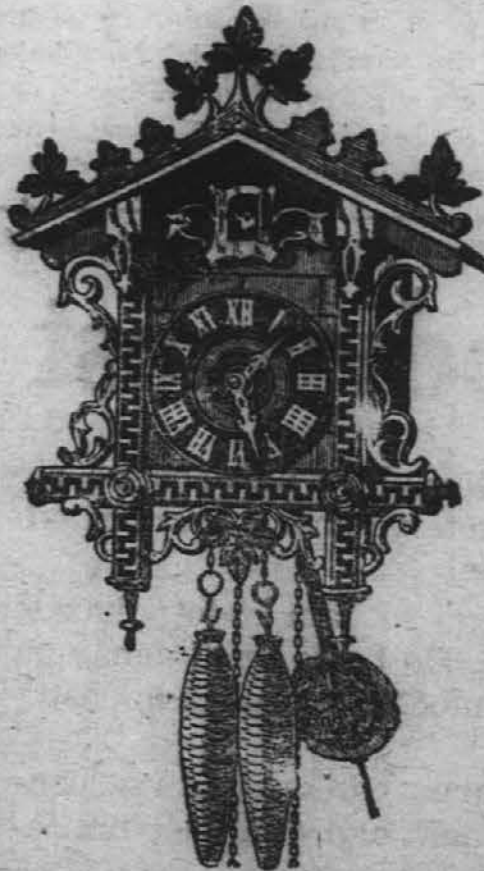
Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK

70-9th Ave., New York, N. Y.

NAJNOVEJSA NOVOST!

IZVIRNA ŠVICARSKA URA S KUKAVICO.
IMPORTIRANA IZ EVROPE.

Ravno kar smo sprejeli iz Evrope prvo pošiljatev (po vojski) izvirnih Švicarskih ur s kukavico. Te ure so jako dobro znane in priljubljene med evropskimi narodi, ki si jih čakali tukaj v Ameriki zelo nepotrepljivo. Te ure s kukavico so zelo lepe in močne, nareje z roko iz posebnega lesa zelo bogato okrašene z rezbarijo in uložnimi okraski kakor kaže slika. Narejene so v veliki 20 inč visoke, in 13 inč široke. Ploščica s številkami je 5 inč široka. Številke in kazalci so iz pristne slonove kosti. Ima tudi dve uteži ne dveh verižicah. Kolesovje te ure je kakor vselej, najboljšje. Ura bije ob urah in polure. Kadarkoli bije ura, se vselej odpro majhna dverca pod streho sredi ure in kukovica prideven in lepo zapoje, kar je tako lepo in kar imajo tako radi ljudje.

Te ure s kukavico so velika pridobitev za vsakega, ki jo ima, ker je to prva in zadnja pošiljatev iz Evrope, ki je bila izdelana še pred vojsko, ker je bilo izdelovanje teh ur ustavljeno v vojski. Ako hočete olepšati svoje pohištvo, naj je še bogatejši ali še bolj revno, in ako hočete narediti svoj dom, da bode izgledal domače, hitite in naročite si to spominsko uro, ker jih imamo samo malo število in ker teh ur ne morete dobiti kje drugje, ker smo mi edini zastopniki teh ur v Ameriki. Poleg tega je prevoznina in pa colnina predraga. Mi bi radi zadovoljili svoje naročnike in bi jim radi prodali te ure po posebno znižani ceni \$16.95 z ušeto pošiljativjo. — Ne pošiljate denarja naprej. — Samo iztržite ta oglas in ga pošljite skupaj z \$2.00 in ostatek boste plačali, ko boste dobili blago. Hitite in nam pišite takoj na

VARIETY SALES COMPANY
1016 Milwaukee Ave., Dep. 307 H. Chicago, Ill.

KRIŽARJI.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Spisal: H. Sienkiewicz.

Poslov.: Podravski.

(Dalje.)

Nekateri gostje, navajeni na sijajne zabave na uglednih zapadnih dvorih, si niso pridobili posebno dobrega mnenja o šegah in običajih Križarjev, ker so godci na tej zabavi svirali samo vrisčeče skladbe, "špilmani" pa prepevali nedostojne pesmi, pri tem pa so plesali nalik medvedom s polunagimi ženskami. Ko so se začudili temu, da so tudi ženske v gradu, se je pokazalo, da je bila ta prepoved že davno ovržena in da je sam veliki Vinrih Kniprode plesal ob svojem času z zalo Marijo von Alfleben. Križarji so govorili da ženske ne morejo le na Visoki trdnjavi stanovati, marveč da morejo zahajati tudi v refektorij na gostije, in da je v minulemu letu kneginja Vitoldova, ki je prebivala v stari, po kraljevo urejeni puškarni prihajala skoro vsaki dan semkaj igrati s cekini, katere so jej vsakega večera darovali.

Tudi ta večer so igrali za zlate cekine na šah in na kocke, in sicer so igrali več nego se razgovarjali, ker so jih oglaševali pevci in preveč trušni godci. Vsekako pa je napočil časih kak trenutke tišine, in nekoč se je s takim trenutkom okoristil Zindram iz Maškovic ter vprašal ve likega mojstra, ali so križarski podložniki v vseh pokrajinah udani križarskemu redu.

Konrad von Juningen mu je odgovoril na to:

"Kdor je udan križu, mora ljubiti tudi naš red."

Ta odgovor je bil všeč Križarjem in njihovim gostom ter so pričeli hvaliti ga radi tega. Veliki mojster se je razveselil in nadaljeval:

"Kdor je naš prijatelj, njemu so godi pri nas dobro, ali kdor je naš sovražnik, za tega tudi imamo dvojno sredstvo."

"Kako?" vpraša poljski vitez.

"Morda ne veste, da jaz pridem iz svojih sob v ta refektorij po malih stopnjicah v zidu, in pri teh stopnjicah je obokana soba. Ko bi odpeljal vašo milost v to sobo, spoznali bi prvo sredstvo."

"Tako je!" zakličejo Križarji.

Ali gospod iz Maškovic se spomni, da veliki mojster govori o oni sobi, polni zlata, s katerim so se toliko hvalili Križarji, na to pa nekoliko pomisli ter spregovori:

"Nekoč... a temu je že davno... je pokazal neki nemški sesar tako sobo našemu poslancu, ki se je imenoval Skrabek. Ter mu rekel: "Jaz imam s čim pridobiti tvojega kralja!" Skrabek pa je vrgel med ono zlato svoj dragoceni prstan ter odgovoril: "Pojdj zlatu k zlatu, ker mi Poljaki imamo rajše železo!" Ali pa veste, kaj se je potem zgodilo? Potem je došlo do Hundsfelda..."

"Kje je, Hundsfeld?" vpraša ta-

koj nekoliko vitezov.

(Dalje prihodnjič.)

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

(Nadaljevanje s 2. strani.)

solil. Mislim, da se je takoj začelo kovcati, ko se brali tako hud poper. Sicer pa prosimo dopisnike, da ne bomo več o tej polemiki pisali.

Cleveland, O. — Protestiram tudi jaz proti Vašim napadalcem, kajti kakor jaz sprevidim, so Vaši listi pravi biseri katoliških časnikov, in na pravem stališču listov, ki delajo za Boga, vero in narod. Tudi glede Rev. V. S. jaz ne morem razumeti. Članek, za katerega s egre, je podučljiv in dostojen posebno za nas mladeniče. Valentin Mavko.

Nekaj novic iz Collinwooda.

Pri nas je vsak dan nekaj novega, različnega in prijetnega. Človek zmore skoraj komaj zasledovati razne dogodke, ki v resnici krasi življenje v naši res prijazni naselbini. To pa je vzrok, radi katerega nikdo ne mara poročati o Collinwoodskih Slovencih. Da slovenski dom obstoji, je znano brivcem in drugim, da delavski dom krepko napreduje v splošno zadovoljnost, je nepobitno dejstvo. O vojni in politiki se sploh ne menimo. Toda, mirna Bosna. Pač pa, tu pa tam se sliši marsikateri globok zdihljaj: "prokleta Italija." Pa to nič ne zaleže. Uverjeni pa smo, da kakor je prišla od vzhoda k Slovincem blagovest, tako bo tudi od onod zarumenelo na jasnem nebu toplo solnce, ki bo sipalo v izobilju na naše opustošene pokrajine obilne blagore bratstva in svobode. Nekaj drugega, bolj važnega je, v čemur so zaposleni naši rojaki. Pred nekaj leti se je tukaj razširila, kakor drugod, neusmiljena španska kolera, k je opustošila marsikateri ljubeči družinski krog. Nikdo ne more opisati gorja in solz, ki so se pretočile in iztočile iz ljubečih src za nepozabnim ranjanimi. Pa čas in razmere so zacelile marsikatero skelečo rano. Vdove kakor vdovci se močijo in ženijo, da je veselje. Kaj pa mladeniči? Tudi oni so postali zelo korajžni. Zlasti zdaj ko je pršlo k nam precej zalih in močnih deklet iz domovine. Kar vrste se poroka za poroko. Tudi tu rojene rojakinje postajajo čedalje bolj ljubosumne — "nabožno zavidne" — boje se namreč, da bi kot priletne samice ne jokale, zato pa se pristrčno oklepajo utrjenih, a poštenih rojakov, ki so že davno prišli iz starega kraja. Ne maram omenjati posebnih parov, ki so si zadnje čase svečano obljubili medsebojno zakonsko zvestobo, ker bi se gotovo kateremu zameril. Ne mogel bi namreč opisati sijajnosti, ki jih je spremljala k oltarju. Vse je bilo lepo, divno. Riža se je na bušelnice posulo na mlade pare. Neveste so ga imele polne žepce in čevlje...

Pa tudi ropotalo se je tupatam

prav po starokrajsko, kakšni pogumni vdovci in kakšnemu korajžnemu vdovcu. Pa kaj za to? Jeli to greh? So li vraže? Meni se to prav prijetno zdi. Vraže so vedno vraže ali običaj je nekaj vzvišenejšega, kar vzbudi v človeku najprijetnejše spomine še iz mladih let.

Menda se nekdo ne bo čudil in povpraševal "Odkod toliko novega življenja v collinwoodski naselbini?" Prijatelj, to je naravno, da narod naskrat pride k sebi in se strezni ter se pogovori med seboj. Preprirov, ljulike, ničvredne politike in zdražb je bilo na grmade v Collinwoodu in Clevelandu. Pa kaj je vse to rodilo osirotelemu narodu? Nič, prav nič! In zdaj, ko so časi pričeli biti jasnejši, smo prav zadovoljni, da imamo v clevelandski metropoli svoje stalinsko društvo, svojo banko, svojo "foundry" in druga svoja gospodarska podjetja, katera izpodbujejo rojake, da naj so varčni in da poleg pustih narodnih domov, naj si postavljajo tudi svoje lastne domove, v katerih naj mirno živijo v družinski družbi vsaj nekoliko časa svoje ga res mučnega življenja. In collinwoodski rojaki so v tem v vzgled drugim. Postavljajo si vsepovsod nove domove. Trudijo se, da pridejo do svojih lastnih bivališč, za kar jim moramo pripoznati čast.

Kako pa kaj v verskih razmerah? Pravzaprav smo v Collinwoodu vsestransko napredni, kar pomeni, da smo preveč zaposleni, nimamo časa, ne utegnemo, da bi šli k sveti maši vsako nedeljo, skratka, svetniki nismo. Vendar se pa vraga in hudica še bojimo in se tresemo pred njim. O Bog, od pokelnskih vrat reši nas!

Toda še nismo propalice. Za cerkev damo, kar moremo, pa nas ne nadlegujejo preveč. Za Orle v domovni smo izročili Mr. F. Ivanciču \$100.00. Za kitajskega misijonarja Rev. Veselko Kovača smo tudi nekaj zbrali. Zdaj pa smo popolnoma zadovoljni, ker so naš gospod župnik in cerkveni možje kupili precej posestva tik naše cerkve. Imamo lepo cerkveno dvorano, prve vrste glasovir, motiograph stroj, šest lepših šolskih sob, V kratkem bomo najbrže pričeli z zidavo nove cerkve. Morda tudi sezidamo bolnišnico. Cerkev potrebujemo res večjo, vsaj ob nekaterih prilikah, kakor o Veliki noči, Božiču in takrat, kadar pride č. g. škof birmat.

aD ne pozabim. V nedeljo, dne 19. septembra smo imeli v naši cerkvi sv. birmo. Birmancev je bilo na stotine. 324 dečkov in 3332 deklic. Kdo bi si mislil, da jih bo toliko. Seveda, ob sveth časih se tudi naši rojaki, kakor nekdanj razpršeni Izraelci, zberejo okoli svoje cerkve. To je tudi popolnoma pravilno. Dobro bi bilo, da bi svoje otroke pošiljali v svoj župnijsko šolo. To pa nekaterim naprednim rojakom nikakor ne gre v glavo. Vzrokov imajo na tisoče, češ, da je daleč, da se otroci uče malo, i nle "kranjsko", da krščan-

ski nauk zmeša glavo otroku in tako dalje. Pač pa to vse ne drži. Bridka skušnjava nas opominja, kako brezverske šole polagoma odtujujejo slovensko mladino od slovenskih starišev in od slovenskega naroda. Pravega amerikanizma se otroci naskrako le v katoliških šolah. Protestantizem in ateizem sta podlaga vsake nezadovoljnosti. Mladina, ki dan za dnevom živi iz te skleda, ne bode imela respekta ne do obitelji ne do države. Pa zadosti o tem. Slovenski stariši, bili ste nekdanj modri, in blagor vam, da ostanete tudi tki v prihodnje. Ohranite torej svoje otroke verne in ne odtujujte jih od naroda, h kateremu vi in oni spadate. Cerkev Marije Vnebovzete in St. Mary's šola nudijo vam in vašim otrokom najlepše zavetje za obrambo vere in narodnosti.

To je pa res čudno! Namenil sem s nekaj povedat o Collinwoodu in mesto novic, pričel sem pridigovati. Čemu? Sam ne vem. Ne, oprostite, zdaj bom pa naznanil, da se je danes v naši cerkvi opravila sv. maša z lbero za pokojnega Rev. Andrej Smerkarja. Blagi gospod je dne 9. septembra 1913 zaspal v Gospodu. Toda danes je bila sedma obletnica njegove smrti. Blag mu spomin!

Miss Mary Smrekar je šla v samostan, pa ne za nuno. Nahaja se pri sestrah Uršulinkah v "Villa Angela", kjer zavzema mesto prve kuharice. Pred nekoliko časa sem jo obiskal kot staro prijateljico. Mislim sem si, da jo bom našel žalostno, a mi je takoj odgovorila, da je iz gubljenega raja prišla zopet v raj. Na to pa je v svojem pesniškem duhu zapela: "Bog ti plačaj, solnce zlato, — Da posiješ tudi name; — Kadar se pa ti skriješ — Pošlji svetle mi zvezde. — Nič ne misli, svet mogočni, — Da poklekne jaz pred te. — Le posili sem med tabo: — Višje moje so želje."

Ker sem jo našel dobre volje, sem jo prosil, naj mi pove, kako jej kaj dopada pri nunah in če se jej dopade okolica, ki je v resnici kos paradiza. Na to je pričela: "Ob bregu se lomijo kristalni diamanti; — Na jezeru plavajo vodene gosi, — Solnce pa ljubko vse pozlati: — Nebo in zemlja skupaj deluje. — Da čudež pričara pred moje oči." Kakor je razvidno, Mica vedno goji Smrekarjev pesniški polet. Bog ve, če nam ona ne bode s svojim spominom poklicla k življenju razpršene liste neumrlega Andreja Smrekarja.

H koncu opominjam Mr. John Meseca, da naj bolj redno poroča o

naših razmerah. Jaz sem se to pot ušulil, ker je bilo vse tiho. Pozdravljam vse rojake širom Amerike.

Collinwoodcn.

Opomba.—Radi preveliko dela s "Koledarjem" se je dopis zakasnil. Lepo prosimo odpuscanja.

Urednik.

CHICAŠKE NOVICE.

POROČILA STA SE

tajnik društva najsv. Imena, Mr. Jakob Turšič, doma iz Jezera v župniji Preserje in Miss Jozefina Zakrajšek, sestra našega g. župnika v sredo, 22. septembra. Priči sta bila Miss Ana Celar in Mr. Albin Zakrajšek. Slovesno sv. mašo je opravil g. župnik ob azistenci Rev. P. Adalberta PFM, in Rel. Fr. Paskala, O. F. M. — Prinagovoru je g. župnik pohvalil za njegovo dosedanje delovanje v prid društva Najsv. Imena in ga opozarjal, naj s tem imenom stopi v svoj novi stan in pod tem imenom vodi svojo družino k Bogu in enako naj nevesta ostane zvesta Marijina hči tudi v prihodnosti.

Lepo je bilo, ker sta poleg ženina in neveste pristopila mej sv. mašo obe priči k sv. obhajilu.

Po sv. maši se je razvila živahna zabava pri Mr. M. Blaj.—Zanimivo je bilo, da so bili med gosti kar štirje letos poročeni pari: "Mr. in Mrs. Gregorič Mr. in Mrs. Turšič, Mr. in Mrs. A. Ogrin in današnji. Takoj po obedu sta odšla novoporočenca na ženitovansko potovanje v St. Joseph, Mo., kjer mislita ostati nekaj dni.

OBISKALI SO NAS DELEGATJE,

Mr. Banovec iz Ely, Minn., in več drugih.

Umrla je starišem Mr. Ahčin hčerka enoletna deklica.

Ponesrečila se je in umrla na to v bolnišnici Miss Petrič, ki je še le pred kratkem prišla iz Bradley v Chicago. Povožil jo je avtomobil. Zapušča pet malih sirot, od katerih je najstarejši 12 let star in najmanjša komaj leto dni.

Umrla je

Mrs. Hajnrihar v bolnišnici pred nekaj meseci je umrl njen mož sedaj je Bog še njo k sebi poklical v večnost. Bila je blaga žena in je veliko trpela v svojem življenju. Zapustila je otročiče sirote, ker mož ni bil zavarovan in tudi ona ne. Otrok se je usmilil Mr. Jos. Sluga, njih sorodnik in jih je vzel k sebi.

PODPIRAJTE MOŽA, KI VAS PODPIRA.

FRANK SUHADOLNIK

Veliko stori za "Ave Maria" in "Edinost," zato ker je navdušen za katoliški tisk.

On je zastopnik za ta dva lista.

Rojaki, ali ne mislite, da tak mož zasluži, da kupujete pri njem on ima VELIKO ZALOGO OBUVAL.

Ljubeznjiva in točna postrežba
6107 St. Clair Ave.
CLEVELAND, OHIO.

Pripravite se za neodvisnost

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v branilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe prilikoosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

ROJAKI

Ki želite dobiti sorodnike iz starega kraja, pišite nam za pojasnila, ki jih damo vsakemu popolnoma brezplačno..

VARNO IN ZANESLJIVO

POŠILJAMO

.... Denar v stari kraj najhitreje in najceneje. ROJAKOM! Ki žele potovati v stari kraj, preskrbimo potne liste.

IZVRŠUJEMO VSA NOTARSKA DELA:

..... MICHAEL ŽELEZNIKAR

Notary Public

VSA PISMA NASLAVLJAJTE NA:

"EDINOST" 1849 W. 22nd St.,

Chicago, Ill.